

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

۲۰۲۵ / ۰۵ / ۱۸

یونس نگاه

زنان و فرهنگ هزاره

دست‌دوزی‌های زنان هزاره به نماد فرهنگی این قوم بدل شده است. امروز این سوال‌ها در ذهن‌ام خطور کرد که چرا نقش مردان در این نمادها این‌قدر کم‌رنگ است؟ چرا هزاره‌ها زنان و هنر آنان را نماد فرهنگ خود می‌خوانند؟

در جواب این چیزها به ذهن‌ام رسید:

اول (مردان هزاره که صاحب زمین و قدرت محلی بوده‌اند، در برابر دولت مرکزی و خان‌های رقیب شکست خوردند. در جامعه سنتی هزاره زنان در بیرون خانه صلاحیت نداشته‌اند، و شکست مردان در میدان اقتصاد و سیاست احتمالاً جایگاه فرهنگی و معنوی زنان را بالا برده است.

جامعه هزاره پس از دهه ۱۸۹۰ میلادی عمدتاً مردم بی‌خانمان و پناهمو بوده‌اند. زنان با توانایی فوق‌العاده‌ای که در زنده‌نگه‌داشتن خانواده در روزهای سخت دارند، در این مدت ستون اصلی بقای این جامعه بوده‌اند. مردان شکست خورده پیش از آن‌که به جوامع مجاور و کشورهای دور پناه بگیرند، به زنان اتکا کرده‌اند.

دوم) زندگی مردم هزاره در این مدت بسیار بی‌رنگ، اندوه‌گین و سخت بوده است. زنان اما با گلدوزی‌ها و دیگر هنرهای‌شان آن زندگی فروریخته و تهی را کم‌بیش رنگ داده‌اند. حالا وقتی این جامعه به گذشته نگاه می‌کند، چیزی به برجستگی نقش دست‌ان مادران به‌چشم نمی‌آید، و چیزی به اندازه این گلدوزی‌ها شاد و رنگین نیست.

سوم) در این مدت هزاره‌ها عمدتاً ناتوان در شاخ‌وپنجه‌کشی بوده‌اند. برافراشتن نمادهای مادرانه و زنانه حکایت از تمایل به دوری‌جستن از رویارویی و درگیری بوده است. زنان پشتون، تاجیک، ازبیک و دیگر اقوام نیز مثل زنان هزاره هنرمندند و خامک‌دوزی‌های زیبا دارند. اما در آن جوامع نمادهای مردانه چون لنگی، پکول، انواع دیگر کلاه‌های مردانه و چین و پیراهن تنبان و ریش برجسته می‌شود. رقص مردان و موسیقی مردان نماد فرهنگی علم می‌شوند. مردان هزاره چنان جایگاهی در حافظه جمعی ندارند. دمبوره هزارگی بسیار مشهور است، اما به اندازه گلدوزی‌های زنان این قوم برجسته نمی‌شود. چین و واسکت برک و کلاه‌های مخصوص مردان هزاره نیز چندان به‌چشم نمی‌آیند.

چهارم) مردم هزاره چون در دولت‌ها و روال‌های حاکم نفی می‌شده‌اند، به تدریج موضع جمعی اپوزیسیون فرهنگی را نیز اختیار کرده‌اند. نظام‌های حاکم عمدتاً زن‌ستیز بوده‌اند، و هزاره‌ها به مسیر مخالف آن جریان تمایل پیدا کرده‌اند، و مقام و حضور زنان در این جامعه به‌تدریج پررنگ‌تر شده

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بڼی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

است. جایگاه زنان در میان این مردم از سال‌های پایانی جهاد، دوران اول طالبان، دوره بیست ساله جمهوری اسلامی و حالا دور دوم طالبان قدم به قدم ارتقا یافته است.

روز فرهنگ هزاره مبارک باد. به امید آن‌که افغانستان عزیز ما مثل این گلدوزی‌ها شاد و رنگین شود.

آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین

د پانو شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ